

2011-01-12

Finansdepartementet

103 33 STOCKHOLM

Yttrande avseende Statskontorets utredning angående upphandlingsstödjande verksamhet (dnr 2010/95)

Sammanfattning

Sveriges offentliga inköpare (SOI) tillstyrker utredarens förslag angående att bilda en ny myndighet för att hantera samtliga upphandlingsfrågor. SOI:s uppfattning är att det är av stor vikt att samla den upphandlingsstödjande verksamheten inom den offentliga sektorn. Samtidigt vill SOI poängtera att själva upphandlingsmomentet inte får ses som en fristående del av myndigheters inköpsverksamhet och att det därför är viktigt att en ny myndighet har mandatet att hantera även inköpsstrategiska frågor. Det är även viktigt att verksamheten upplevs som ett konkret stöd, där myndigheten ger konkreta råd i specifika frågor och inte endast ger ut allmänna vägledningar. Det är även viktigt att beakta att den verksamhet som föreslås ingå i en ny myndighet och som är fungerande idag, kan fortsätta fungera på ett lika bra, eller ännu bättre sätt. Slutligen är det av största vikt att en ny myndighet inte bygger upp en allt för stor administration och hamnar för långt från de upphandlande myndigheterna.

Organisationsformen

I de olika utredningar som förekommit inom området har frågan om organisationsformen av naturliga skäl varit en central fråga. SOI:s uppfattning är att myndighetsformen är väl lämpad för uppdraget, särskilt som myndigheten då kan ges i uppdrag att utfärda allmänna råd eller liknande. Råd som skulle kunna ha en normbildande effekt inom området skulle bidra till att undanröja ett antal av de oklarheter som idag finns inom området offentlig upphandling.

Uppdraget

SOI:s uppfattning är att det är av godo att samla all upphandlingsstödjande verksamhet inom en och samma organisation. En ny myndighet bör få den övergripande målsättningen att skapa förutsättningar för en "Effektiv inköps- och upphandlingsverksamhet". De delar som myndigheten består av och som kommer att representera delintressen kommer då att hamna på samma nivå och tillsammans bidra till det övergripande målet. Detta gäller oavsett om delintresset rör miljö, sociala villkor, innovationer, juridik eller annat. På så sätt skapas goda förutsättningar för samverkan inom den offentliga upphandlingen på ett sätt som saknas idag, då varje enskild organisation har sina egna mål och intressen.

2011-01-12

SOI är dock av uppfattningen att såväl utredningens uppdrag och följaktligen dess slutsatser omfattar endast en begränsad del av det arbetsfält som den offentliga inköps – och upphandlingsverksamheten hanterar. Under hösten 2010 genomförde SOI en omfattande medlemsenkät som tydligt visar på att inköps- och upphandlingsfunktionerna inom offentlig sektor har ett mycket bredare arbets- och ansvarsområden än just upphandling och att våra medlemmar brottas med frågeställningar och utmaningar som ligger utanför de rent upphandlingstekniska. Upphandlingsmomenten utgör förvisso en viktig och betydande del av SOI:s medlemmars verksamhetsområde, men det finns en stor risk att allt stöd fokuseras på upphandlingstekniska, matematiska och juridiska knäckfrågor och att man inte ser den tydliga kopplingen mellan dessa frågor och övergripande inköpsstrategiska frågor.

Upphandlingstekniska ställningstagande riskerar på så sätt att bli överordnade inköpsstrategier och långsiktig planering och styrning av en myndighets inköpsverksamhet, istället för tvärtom. SOI anser att regeringens uppdrag till en ny myndighet också måste spegla denna nödvändiga fokusförskjutning, så att det ges utrymme att främja en alltigenom professionell hantering av hela inköpsprocessen och därigenom lägga grunden till att göra offentliga inköp och upphandlingar till den strategiska fråga det borde vara.

SOI anser att det även fortsättningsvis är av stor vikt att beakta frågan om kommuners och landstings möjligheter att nyttja de statliga ramavtalen, främst inom IKT-området. SOI inser de potentiella konkurrensproblem som kan uppstå, men anser att dessa problem inte är större än att de är möjliga att hantera.

Mandat

En ny myndighet måste, för att kunna utföra ett verksamhetsstödande arbete, ha ett tydligt och relativt omfattande mandat att skapa best practice inom området. Myndigheten måste därmed kunna uttrycka sin uppfattning inom området offentlig upphandling oavsett om det rör en fråga som har ett tydligt svar i lag eller praxis, eller om det rör en fråga som är outredd. Ett gott exempel härvidlag kan hämtas från dåvarande Nämnden för offentlig upphandling (NOU), som genom bl.a. sitt nyhetsbrev aktivt kommenterade aktuella ärenden och därmed bidrog till en positiv utveckling inom området. Det är dock viktigt att poängtera vad som nämndes ovan, nämligen det faktum att en ny myndighet måste bestå av ett antal delintressen, så att juridiken inte blir myndighetens enda fokus.

I myndigheten ingående verksamheter

Som nämndes ovan är det viktigt att en ny myndighet har ett helhetsperspektiv. Samtidigt kommer myndigheten att bestå av ett antal verksamheter, som idag bedriver ett arbete inom området. Det är viktigt att poängtera att dessa verksamheter måste kunna fungera på ett lika bra, eller bättre sätt som idag. SOI ser i detta sammanhang inga formella hinder mot att detta skulle kunna fungera.

Myndighetens uppdrag blir dock centralt i sammanhanget. Ett uppdrag som t.ex. innebär alltför stort fokus på formalia i processen, eller på juridiska frågor, riskerar att hämma myndighetens arbete.

2011-01-12

Vid bemanningen av myndigheten är det av stor vikt att fokusera på praktisk erfarenhet hos den personal som anställs, vid sidan av en djup teoretisk kunskap. Det är inte möjligt att kunna förverkliga de mål SOI anser vara väsentliga och för att utgöra ett reellt stöd för upphandlande myndigheter, utan denna blandning.

SOI är vidare av uppfattningen att det är viktigt att samla *alla* de verksamheter som idag hanterar upphandlingsfrågor, med undantag för den tillsyn Konkurrensverket bedriver. Att skapa en organisation som hanterar såväl konkreta upphandlingar, som annan upphandlingsstödjande verksamhet (miljörådgivning, innovationsrådgivning, allmän information etc.) vore att ta ett stort steg framåt inom området. SOI kan inte se att det föreligger någon konflikt mellan dessa olika typer av verksamhet, utan snarare att de skulle kunna befrukta varandra på ett konkret och utvecklande sätt. Det skulle då även kunna vara lättare att skapa den blandning av teoretisk och praktisk kompetens/erfarenhet som nämndes ovan. Inte minst så att den rådgivning som ges och den information/vägledning som publiceras på så sätt på ett mer tydligt sätt kan förankras i praktiska tillvägagångssätt.

Beslut avseende detta yttrande fattades vid SOI:s styrelsemöte den 10 januari 2011.

För Sveriges Offentliga Inköpare

Lisbeth Johnson
Ordförande